

Roxana CROITORU

Alternative la Sibiu

Ajuns la cea de-a VII-a ediție, Festivalul Internațional de Teatru de la Sibiu în stilul său unic și cu mijloacele sale speciale, încearcă să traseze coordonate comunității culturale de început-sfârșit de mileniu.

Condus cu ingeniozitate și organizat riguros de directorul Teatrului „Radu Stanca” din Sibiu, Constantin Chiriac, festivalul a beneficiat de importanți parteneri din țară și străinătate: Ministerul Culturii, UNITER, European Cultural Foundation, Pro Helvetia, Eurotin, Ministerul Educației Naționale, Universitatea Lucian Blaga – Sibiu, Consiliul Județean Sibiu și Teatrul „Radu Stanca” – Sibiu și de suținerea financiară a unor sponsori de prestigiu, dintre care Coca-Cola – sponsor principal.

Structurat în opt secțiuni: 1. Mari spectacole, 2. Întâlnirea școlilor de teatru din lume, 3. Teatru în spații nonconvenționale și în cetăți, 4. Teatru experimental, 5. Spectacole lectură și Teatru radiofonic, 6. Teatru-Dans, 7. Ateliere internaționale, 8. Secțiunea Off, la care s-au adăugat o serie de manifestări în paralel: bursa de spectacole, congresul Rețelei Eur Am Bourse, Întâlnirea Est-Vest a producătorilor și directorilor de festivaluri din lumea întregă și Întâlnirea Publicațiilor de Artele Spectacolului. Tema festivalului din acest an: Alternative și mottoul: Alternativa unei culturi e cultura.

Reunind participanți din peste 50 de țări și peste 100 de evenimente într-un dialog viu al artelor: teatru, literatură, fotografie, coregrafie, pantomimă, muzică, festivalul îți dă sentimentul că faci parte dintr-o comunitate magică, comunitatea cunoașterii prin spectacol. Ca unul ce am urmărit doar primele zile ale festivalului, mă voi opri pe lângă spectacole la două aspecte ce mi se par majore într-un festival internațional de teatru: conferințele de presă și spectacolele-lectură.

În deschidere, Teatrul Național „Vasile Alecsandri” din Iași cu *Roberto Zucco* de Bernard Maria Koltes, în regia lui Alexander Hausvater. O poveste adevărată și de tristă frumusețe despre individul debusolat ce încearcă să-și regăsească identitatea într-o lume ostilă. Un spectacol modern pe muzica trupei rock Destine susținut cu aplomb de actorii ieșeni.

O experiență inedită: mitul *Argonauților*, spectacol multinațional ce a reunit tineri din șapte țări în spațiul castelului Cisnădioara, într-un dialog al speranței între culturi diferite, pentru o lume armonioasă întru cunoașterea de sine și a celuilalt.

În fiecare an, una din atracțiile festivalului o reprezintă spectacolele de stradă. Am citit uimirea și interesul spectatorilor pentru cele trei grupuri statuare vii de pe strada principală: *Romeo și Julieta*, *Colombina* și *Arlechino*, *Șeherezada* și *Harun Al Rașid* prezente în fiecare zi pe stradă și interpretate de tineri actori ai teatrului sibian „Radu Stanca” în regia lui Mihai Ranin. O inițiativă a companiei Coca-Cola de a incita curiozitatea publicului pentru spectacol prin diverse modalități.

Teatrul „l'Ull“ din Spania ne-a cucerit două seri la rând, în Piața Mare, cu *Foc i Canya* și *La Balada de les Besties*. Pe muzică de percuție, pe picioroange, în costume colorate și focuri de artificii, interpreții au încercat să ne facă părtașii unui gen de spectacol în care încă nu știm să ne integrăm. Revelația spectacolului teatral a fost *Flamenco* al trupei „Flamenco Danza Española“ desfășurat în curtea interioară a Muzeului Bruckental. Andreas Maria Germek–chitară, Jose Parrondo–voce și Bellen Cabanes–dansatoare, solo sau armonizați într-un tulburător ritm ce vine din tradiția Spaniei, ne-au făcut să simțim și să trăim tulburătoarea poveste a flamencoului.

Compania londoneză de teatru „Hoipolloi“ ne-a oferit o comedie spumoasă, *Trăind cu Victor*, în care gagurile și ridicolul situațiilor au smuls hohote de râs publicului tânăr.

Spectacolele de teatru-dans se bucură tot mai mult de un deosebit interes din partea publicului și a specialiștilor. Compania de dans croată „Mark Boldin“ a fost prezentă cu *Live Battles*, un spectacol alcătuit din trei coregrafii: *Combattimento*, *Vita Nova*, *No Exit*. Cei trei interpreți au înlocuit cuvântul prin mișcare. O mișcare de-o plasticitate și acuratețe care, pe lângă plăcerea estetică, a transmis clar sensul celor trei povești.

Teatrul de Balet Oleg Danovski cu *Mozartissimo*, creație coregrafică a lui Gigi Căciuleanu, creație ce-l reprezintă, e o pledoarie pentru Artă prin dimensiunea teatral-coregrafică a spiritului mozartian. Prin expresie corporală modernă, grefată pe știința dansului clasic, balerinii constănțeni ne-au purtat preț de o oră într-un joc existențial al mereu acelorași tragicomedii umane pe muzica lui Mozart.

Inițiativa particulară a fost prezentă prin spectacolele Teatrului Act: *Cum se face adaptare* după Roberto Mazucco, *Caleidoscop* – un spectacol de Miriam Răducanu și *O zi de vară* de Slavomir Mrožek. Toate cele trei spectacole merită o analiză atentă care nu-și are locul aici. Voi aminti doar pe cel al tinerei regizoare Teodora Herghelegiu, care a cucerit publicul prin umor, inteligență, talent, fantezie, simplitate, într-un cuvânt, har. Un spectacol al tinerilor pentru toată lumea. Ediția 2000 a Festivalului nu putea fi fără spectacolul UNITER *Trecut-au anii...*O seară de vrajă în interpretarea rafinată, sobră și sensibilă a Valeriei Seciu, a lui Ion Caramitru, Ovidiu Iuliu Moldovan, în acordurile clarinetistului Aurelian Octav Popa, din lirica eminesciană.

Muzica a fost și ea prezentă în spectacolul de noapte al companiei canadiene „Grand Dérangement“ în curtea interioară a Casei de Cultură a Studenților. Trei instrumentiști și trei dansatoare au fascinat publicul în ritmuri îndrăcite, țintuindu-ne în noapte pe o vreme deloc încurajatoare.

Extrem de utile în Festival au fost conferințele de presă de fiecare zi, adică posibilitatea de a intra în dialog cu mari personalități, regizori, coregrafi, scenografi, manageri culturali, dramaturgi, de a-ți confirma sau infirma păreri, de a descoperi esențialul. Principiul după care a fost creat un spectacol a încununat bucuria de spectator avizat care cu o seară înainte a vibrat la împlinirea unui acord major.

La aceste conferințe de presă am aflat, de pildă, că Gigi Căciuleanu, celebrul coregraf de origine română, își definește spectacolele *teatru coregrafic* și nu *teatru-dans*. El se exprimă teatral prin limbaj coregrafic și lucrează numai cu actori coregrafi, actorii nefiindu-i de ajuns, nu sunt instrumentul potrivit. Refuză, în aceeași măsură, în dans dogmatismul clasic și modern. Pentru Gigi Căciuleanu dansul e viața, e un fluid prin care se exprimă.

Regizorul Alexander Hausvater, prezent în deschiderea festivalului cu spectacolul *Roberto Zucco* de Bernard Maria Koltes, cu fiecare spectacol pe care-l montează se aruncă într-o experiență necunoscută, necunoscutul e necesar – spune el – e partea cea mai profundă a omului care reacționează fără a face apel la logică. Sau jocul, jocul teatral în secolul ce vine, trebuie redefinit nu prin ilustrație, ci prin emoție. Tot la aceste conferințe de presă am avut șansa de a-l întâlni pe Silviu Purcărete, acest mit al regiei românești care s-a lăsat greu provocat. Am aflat totuși că și domnia-sa se îndreaptă spre formele de frontieră, că șansa o dă diversitatea și în perspectivă apropiată va monta probabil spectacole de operă. Numeroase întrebări a suscitată coproducția internațională *Argonauții*, reprezentată în cadrul atât de special al cetății Cislădioara. Regizorul Pedro Alvarez-Ossorio, realizator al acestui proiect teatral (și nu spectacol), cu interpreți din șapte țări mediteraneene, a subliniat importanța experienței de viață împreună. După părerea lui, atitudinea interioară e universală, fapt pentru care actorii au reușit să se înțeleagă și să transmită emoția reprezentației, fiecare vorbind în limba sa. Emoția, imaginea comunicau mai mult și erau mai importante decât cuvântul.

O altă secțiune deosebit de importantă – ce a dobândit continuitate și confirmă una dintre caracteristicile Festivalului, aceea de a promova piese, tinere talente – au reprezentat-o și în acest an Spectacolele-lectură. Inițiată de regretații: criticul Valentin Silvestru și profesorul american Keneth Campbell, Spectacolele-lectură s-au bucurat și la această ediție de îndrumare a omului de teatru american, regizor și profesor, Bev Appleton (demn continuator al lui Keneth Campbell) și de susținerea tinerilor reprezentanți ai Secției Române a Asociației Internaționale a Criticilor de Teatru. Prilej de a cunoaște texte contemporane din dramaturgia românească și străină interpretate cu vervă de studenții sibieni îndrumați de profesorul Virgil Flonda și de studenții de la Virginia Commonwealth University. Personalitatea scriitorului Mircea Ivănescu a fost prezentă prin Caietele Festivalului, caiete ce ilustrează, ca în fiecare an, tema centrală a Festivalului Alternative și prin majoritatea traducerilor domniei-sale, a pieselor lecturate. Volumul de piese editat cuprinde texte reprezentative ale tinerilor dramaturgi străini și români, piese ce sperăm să-și găsească confirmarea pe scenă. Sigur, conferințele de presă, spectacolele-lectură, ce se pierd ușor în umbra spectacolelor propriu-zis, au însemnat mult mai mult decât am consemnat aici în câteva cuvinte. Ele confirmă și propagă personalitatea acestui festival, care a reușit să trezească interesul oamenilor de teatru din Europa până în America și Japonia și are șansa de a se impune ca un eveniment teatral internațional.